

1. İşlemden beklenen faydalar

Mevcut şikayetlere neden olan hastalığın tanısı için, solunum yollarının incelenmesi (bronkoskopi) işleminin yapılması gerekmektedir. Bronkoskopi işlemi, solunum yollarının, soluk borusundan itibaren her iki akciğere kadar uzanan bronş ağacının incelendiği ve gerekli durumlarda tedaviye yönelik işlemlerin de yapılabildiği bir işlem olup, doktorumun, işlemden önce bazı kan testleri ve solunum fonksiyon testi, akciğer filmi ve/veya akciğer bilgisayarlı tomografisine gerek görülebilmektedir.

Bronkoskopi yapılması için pek çok tıbbi neden vardır. 2 ana amaçla yapılır;

Tanısal amaçlı olarak; sıklıkla çeşitli nedenlerle çekilmiş akciğer grafisi veya bilgisayarlı tomografide anormal bulguların varlığı, akciğer enfeksiyonlarının ayırıcı tanısı, iyi ya da kötü huylu tümörlerin tanısı ve yaygınlığının belirlenmesi, tedaviye cevap vermeyen kronik öksürük, öksürükle birlikte ağızdan kan gelmesi, 2 haftadan uzun süren ses kısıklığı gibi durumlarda uygulanır. Bronkoskopi sırasında normal olmadığı düşünülen bir bölge ya da oluşum ile karşılaşıldığı zaman doktorumun bu bölgeden bronkoskop cihazı içinden geçirilecek "forseps" adı verilen bir alet yardımıyla biyopsiler, lavaj (yıkama) ve fırçalama yoluyla da örnekler alması gerekebilir.

Tedavi amaçlı olarak; hava yollarındaki yabancı cisimleri çıkarmak, nefes borusu ve büyük havayollarından kaynaklanan hastada aşırı nefes darlığına neden olan iyi ve kötü huylu tümörlerin tedavisine katkı sağlamak (bu amaçla yapılan bronkoskopi işlemi sırasında Lazer, Argon plazma koagülasyonu, Kriyo, Elektrokoter vb. gibi bazı yardımcı yöntemler kullanılmaktadır) nefes borusu ve büyük havayollarında çeşitli nedenlerle oluşmuş darlıkların tedavisi için stent takmak için uygulanır. Tedavi amacı ile uygulanan bronkoskopi işlemi esnek bronkoskop veya rijit bronkoskopi ile genellikle genel anestezi altında ameliyathane ortamında yapılmaktadır.

2. İşlemin uygulanmaması durumunda karşılaşılabilecek sonuçlar

Yapılan tetkikler sonucunda doktorunuz tarafından hastalığınıza tanı koymak amacıyla yapılacak olan bronkoskopi işleminin yapılmaması durumunda hastalığınıza tanı konulması gecikebilir ve hastalık ilerleyebilir. Bronkoskopi işlemi ile tedavi edilebilecek bir hastalığınız varsa bu işlemin yapılmaması durumunda hastalığa bağlı nefes darlığı, öksürük, kanlı balgam gibi şikayetleriniz devam edebilir ve bu arada hastalığınızın ilerlemesi söz konusu olabilir. Bulaşıcı hastalığınız varsa etrafınızdaki insanlara bulaştırmaya devam edebilirsiniz (örn: tüberküloz hastalığı varlığında).

3. Varsa işlemin alternatifleri

Fleksibl (esnek) veya rijit bronkoskopi ile hastalığınızın tanı ve tedavisine yönelik yapılacak işlemleri kabul etmemeniz durumunda, hastalığınıza bağlı olarak bazı alternatif tanı ve tedavi yöntemleri kullanılabilir. Bu amaçla balgam tetkiki, görüntüleme yöntemleri (ultrasonografi, bilgisayarlı tomografi) yardımıyla yapılan biyopsiler, cerrahi işlemle akciğerlerden biyopsi alınması gibi alternatif işlemler bulunmaktadır. Soluk borusunda havayollarındaki iyi huylu tümörler ve darlıkların cerrahi olarak alınması, kötü huylu tümörlere bağlı nefes yolu daralmaları kemoterapi ve ışın tedavileri ile, havayollarından kaynaklanan kanamalar cerrahi yöntemler ve kanayan damarların tıkanması gibi yöntemlerle de tedavi edilmektedir. Hastalığınızın durumu bu seçeneklerden herhangi birinin uygulanmasına izin verebilir.

4. İşlemin riskleri-komplikasyonları

Fiberoptik bronkoskopi uygulanması esnasında görülen istenmeyen durumlar: Pnömotoraks (akciğer zarları arasında hava toplanması), bronşlardan kanama, kan oksijen düzeylerinde düşmeler olabilir. Hastaların 1/3'ünde bronkoskopi sonrası işleme bağlı ateş görülebilir ve ateş düşürücülerle kolayca kontrol altına alınabilir. Bronkoskopiye bağlı enfeksiyon alınması veya taşınması çok nadirdir.

Ayrıca lokal anestezi için kullanılan ilaca karşı alerjik reaksiyonlar, kullanılan sakinleştirici ilaca bağlı solunum baskılanması, bronş spazmı, epileptik atak, kalp atım düzensizlikleri, kardiyak infarktüs ve çok nadiren de bronş yırtılması olabilir. İşlem sırasında heyecanlanmaya bağlı yüksek tansiyonu olan ya da olmaya meyilli hastalarda tansiyon yüksekliği olabilir. Ciddi komplikasyonların görülme oranı % 0.08-5 olup, ölüm riski %0.01-0.5 (onbinde bir-binde beş) arasındadır. Ciddi kanama, solunum yetmezliği gibi durumlar söz konusu olduğunda yoğun bakımda tedavi ya da cerrahi ameliyata gereksinim oluşabilir. Bu gibi durumlar söz konusu olduğunda bu işlemler doktorunuz aracılığı ile hastanemizde yapılacak, yoğun bakım gereksinimi halinde durumunuz kontrol altına alındıktan sonra tedavinizin yapılabileceği bir yoğun bakıma nakliniz gerçekleştirilecektir.

Genel anestezi altında ameliyathane şartlarında yapılan fleksibl veya rijit bronkoskopi işlemine bağlı; göğüs ve boğazda ağrı, nefes yollarında geçici daralma, zatüre, işlem uygulanan akciğer tarafında sönme, öksürmekle ağızdan kan gelmesi, solunum yetmezliği, kalp ritim bozuklukları ve kalp durması gibi istenmeyen durumlarla karşılaşabilmektedir. Ayrıca hastalığınızın tedavisi için uygulanacak olan lazer, argon plazma koagulasyon veya elektrokotere bağlı havayollarında yanık ve yırtılma gibi durumlar görülebilir. Genel olarak rijit bronkoskopi ile yapılan tedavi işlemlerine bağlı ölüm oranı 10000'de 17, işleme bağlı ciddi olay riski ise %1 civarındadır. Yine ciddi kanama, solunum yetmezliği gibi durumlar söz konusu olduğunda yoğun bakımda tedavi ya da cerrahi ameliyata gereksinim oluşabilir. Bu gibi durumlar söz konusu olduğunda bu işlemler doktorunuz aracılığı ile hastanemizde yapılacak, yoğun bakım gereksinimi halinde durumunuz kontrol altına alındıktan sonra tedavinizin yapılabileceği bir yoğun bakıma nakliniz gerçekleştirilecektir.

5. İşlemin tahmini süresi

İşlem, hastalığınızın özelliğine göre 10-45 dakika sürebilecektir. Fleksibl bronkoskopi işlemi bittikten sonra 2-3 saat dinlenme ünitesinde gözlem altında tutulursunuz.

6. Kullanılacak ilaçların muhtemel istenmeyen etkileri ve dikkat edilecek hususlar

İşlem sırasında bronkoskopinin kolay yapılabilmesi için size uyku hali veren bazı ilaçlar uygulanabilir. Bu ilaçların etkisi birkaç saat sürebildiği için yanınızda size hastaneden ayrıldıktan sonra eşlik edebilecek bir refakatçi bulunması gereklidir.

7. Hastanın işlem öncesi ve sonrası dikkat etmesi gereken hususlar ile dikkat edilmemesi durumundayışanabilecek sorunlar

Bronkoskopi, hastanın hekimi ile yüksek düzeyde işbirliğini gerektirdiğinden doktorunuza aldığınız tüm ilaçlarınız ve daha önceden var olan hastalıklarınız hakkında bilgi vermeniz gerekmektedir. İlaçlara karşı alerjinizin olup olmadığını da belirtmeniz önemlidir. İşlem öncesi yapılması gerekenler;

- İşlem öncesi doktorunuz tarafında gerekli görülen tetkikleriniz (akciğer grafisi, tomografi, nefes testi, kan tetkikleri, kalp grafisi v.b.) yapılacaktır.

- Eğer ameliyathane ortamında bronkoskopi işleminiz yapılacaksa doktorunuz tarafından işlem öncesi bazı tetkikleriniz yapıp değerlendirilecek ve işlem öncesi Anestezi hekimi tarafından bu tetkiklerin değerlendirilmesi yapılacak ve uygulanacak anestezi şekli ile ilgili bilgilendirileceksiniz.
- Yine doktorunuz gerekli görürse işlem öncesinde, işlemin yapılmasıyla ilgili risklerin belirlenmesi ve tedavi önerilerinin alınması için diğer branş hekimleri (Dahiliye, kardiyoloji v.b.) tarafından değerlendirilmenizi isteyebilir
- İşlemden 4-8 saat öncesinden aç kalınması ve sigara içilmemesi gereklidir.
- Eğer tansiyon, kalp ilacı gibi sürekli kullandığınız ilaç varsa az miktarda su ile alabilirsiniz.
- Eğer kan sulandırıcı ilaç alıyorsanız (Kumadin, Aspirin, Plavix vb) doktorunuza önceden haber veriniz ve kolayca kanamaya neden olabileceğinden doktorunuzun önerdiği şekilde kesiniz.
- Şeker hastasıysanız önceden doktorunuza haber veriniz çünkü işlem öncesi ve sonrası kullandığınız ilaçların doz ayarlaması gerekebilir.
- Dişleriniz çıkarılabilen şekilde protez ise işlem öncesi mutlaka çıkarılmalıdır.
- İşlem sırasında bronkoskopinin kolay yapılabilmesi için size uyku hali veren bazı ilaçlar uygulanabilir. Bu ilaçların etkisi birkaç saat sürebildiği için yanınızda size hastaneden ayrıldıktan sonra eşlik edebilecek bir refakatçi bulunması gereklidir.

Bronkoskopi Sonrası Neler Yapılır?

Fleksibl bronkoskopi işlemini bittikten sonra 2-3 saat dinlenme ünitesinde gözlem altında tutulursunuz. Eğer göğüs ağrısı, nefes darlığı ve kan tükürme gibi şikâyetiniz olursa doktor/ hemşirenize bildirmelisiniz. İşlem sonrası 1-2 gün az miktarda kan gelmesi normaldir. Hastaneden ayrılmadan önce tansiyon, nabız ve saturasyon kontrolü yapılır. Kolunuzdaki iğne çıkarılır ve gerek görülürse akciğer filminiz çekilebilir. Yutma refleksiniz zayıfladığından işlemden 2 saat sonrasına kadar yemek ve içmeye izin verilmez. Bronkoskopi işlemi için genel anestezi uygulanmışsa işlemden sonra uyandırma odasına alınacaksınız ve burada doktorunuzun uygun gördüğü tedaviler (maske ile oksijen ve nefes açıcı ilaçlar vb.) uygulanacaktır. 2 saat boyunca herhangi bir şey yiyip içmemeniz istenecektir. Gerekli görülürse işlemden sonra akciğer grafiniz ve kan tetkikleriniz yapılacaktır. Uyandırma odasında takibiniz tamamlandıktan sonra doktorunuz tarafından yapılacak değerlendirmede uygun görülürse tedaviniz için hastanede yatmaya devam edilebilir veya taburculuğunuz yapılabilir. Eğer havayollarınıza stent uygulandıysa içinde balgam birikimini önlemeye yönelik buhar tedavisi, gerekli hallerde kanama durdurmaya yardımcı ilaçlar, antibiyotikler, oksijen uygulaması gibi tedaviler yapılacaktır. Genel anestezi aldığınız için işlemden sonra 24 saat boyunca araç kullanmamanız istenecektir. Eve taburculuğunuz yapıldığında evde yapacağınız tedaviler ayrıntılı olarak size anlatılacak ve kontrole geleceğiniz tarih size bildirilecektir.

Eve Dönüş: Eve döndükten sonra günün kalan saatlerini istirahat ile geçirmelisiniz. Anestezinin etkisi bazen uzun sürer bu nedenle işlemden en az 12 saat sonraya kadar otomobil kullanmak, iş makinesi işletmek gibi dikkat gerektiren işlere yapmanız ve alkol almanız önerilmez. İşlemden sonraki gün işe/okula başlanabilir.

- Doktorumdan tıbbi durumumun tanı ve tedavisi ile ilgili yapılacak tıbbi tedavi konusunda ve bu tedavinin gerekliliği, girişimin seyri ve diğer tedavi seçenekleri hakkında ayrıntılı bilgi aldım.
- İşlem sırasında oluşabilecek olumsuzluklar ve olası riskleri bana ayrıntıları ile anlatıldı.
- Bana önerilen tanı ve tedavi yöntemlerini reddettiğim zaman sağlığımı tehdit edici hangi risklerin olabileceği, bu tedavi yerine uygulanabilecek bir başka tedavi yönteminin bulunup bulunmadığı konusunda bilgilendirildim.
- Bu formda tanımlananlar dışında yapılacak herhangi bir ek girişimin yalnızca sağlığıma yönelik ciddi zararların önlenmesi ve yaşamımın kurtarılması için uygulanabileceği bana anlatıldı.
- Kimlik bilgilerim ifşa edilmemek kaydıyla, hastalığımla ilgili tüm tıbbi veriler ile her türlü tetkik materyallerinin ve tetkik sonuçlarının eğitim ve bilimsel çalışma amaçlı olarak kullanılabilmesi bana anlatıldı. Doktorum tüm sorularımı anlayabileceğim bir biçimde yanıtladı.
- Doktorum tüm sorularımı anlayabileceğim bir biçimde yanıtladı.
- Aklım başımda ve kendimi karar verecek yeterlilikte görüyorum.
- İstemediğim takdirde tedavi/girişime onam vermek zorunda olmadığımı ve/veya istediğim aşamada vazgeçebileceğimi biliyorum.

Not: Lütfen el yazınızla "okudum, anladım ve kabul ediyorum" yazınız ve imzalayınız.

Hastanın veya Yakınının

Adı- Soyadı :
Tarih-Saat : ___/___/____ ___/___
İmza :
Yakınlık Derecesi:

Ben "Bilgilendirme ve Rıza Belgesinin" içindeki bilgileri hastanın kendisine, ebeveynine veya yakınlarına yapabileceğim en iyi şekilde aktardım.

İŞLEMİ YAPAN (Hekim)

Adı – Soyadı :
Kaşe / İmza :
Tarih / Saat : ___/___/____ ___/___